

Koma De?erlendirme le?i FOUR Skor

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Koma De?erlendirme le?i FOUR Skor*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24991>

Abstract

Koma Değerlendirme Ölçeği FOUR Skor, nörolojik durumu ve bilinç düzeyini değerlendirmek için geliştirilmiş olan **FOUR Skor** (Full Outline of UnResponsiveness) ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanmış versiyonudur. Bu ölçeğin adaptasyon çalışması, özellikle yoğun bakım ünitelerinde yatan hastaların bilinç durumlarının güvenilir bir şekilde ölçülmesini amaçlamıştır. Adaptasyon çalışması, ölçeğin Türkçe konuşan popülasyonda geçerlik ve güvenilirlik standartlarının karşılayıp karşılamadığını incelemiştir. Orijinal **koma** değerlendirme araçlarının eksikliklerini gidermeyi hedefleyen FOUR Skor, özellikle beyin sapı refleksleri ve solunum paternlerini detaylıca inceleyerek, hastanın nörolojik prognozunu daha kapsamlı bir şekilde ortaya koyar.

Keywords

Koma, **FOUR Skor**, Nörolojik Değerlendirme, Bilinç Düzeyi, Yoğun Bakım, Ölçek Uyarlaması, Güvenirlik Çalışması, Tıbbi Ölçüm.

Authors

Necioğlu Örken, D., Kocaman Sađduyu, A., Şirin, H., Togay Işıkara, C., Gökçe, M., Sütlaş, N., Öztürk, Ş., Tarlacı, S.

Purpose

Bu ölçeğin temel amacı, yatak başında hızlı ve standart bir şekilde hastaların **bilinç düzeylerini**, beyin sapı reflekslerini, solunum paternlerini ve motor yanıtlarını değerlendirmektir. Uyarlama çalışmasının amacı ise, uluslararası alanda kabul görmüş olan **FOUR Skor** ölçeğinin Türk kültürüne ve klinik ortama uygunluğunu, ölçme yeteneğini kaybetmeden göstermektir.

Geleneksel Glasgow Koma Skalası (GKS) gibi araçların yetersiz kaldığı durumlarda, özellikle entübe hastaların bilinç düzeyini daha hassas bir şekilde ayrt etmek için tasarlanmıştır. Bu sayede, nörolojik durumdaki küçük değişikliklerin dahi tespit edilmesi ve erken müdahale şansının artırılması hedeflenmiştir.

Construct

FOUR Skor, hastanın nörolojik durumunu dört ana bileşen üzerinden ölçer. Bu bileşenler; Göz Yanıtı (Eye Response), Motor Yanıt (Motor Response), Beyin Sapı Refleksleri (Brainstem Reflexes) ve Solunum Paternidir (Respiration). Her bir bileşen, 0 (en kötü) ile 4 (en iyi) arasında puanlanır ve bu, toplamda 0 ile 16 arasında bir skor aralığı sağlar. Ölçek, özellikle **koma** durumunun ciddiyetini objektif kriterlerle belirlemeyi ve tedaviye yanıtı takip etmeyi temel yapı olarak benimser.

Ölçek, bilincin nicel ve nitel yönlerini ayrı ayrı ele alarak, sadece göz açma veya sözel yanıt gibi yüzeysel belirtilere odaklanmak yerine, daha derin nörofizyolojik düzeyleri değerlendirir. Bu yapısı sayesinde, entübasyon nedeniyle sözel yanıt veremeyen hastalarda dahi doğru bir değerlendirme yapılmasına olanak tanır, bu da onu yoğun bakım ortamları için kritik bir araç haline getirir.

Validity

Uyarlama çalışması referans içeriğinde spesifik bir geçerlik değeri sunulmamıştır. Ancak, orijinal FOUR Skor ölçeği, Glasgow Koma Skalası (GKS) gibi diğer yerleşik koma ölçekleriyle karşılaştırılarak yüksek düzeyde ölçüt geçerliliği sergilemiştir. Türk uyarlaması bağlamında, ölçeğin klinik tanıları ve nörolojik prognoz tahminlerini ne ölçüde doğru yansıttığına dair ileri çalışmaların yapılması gerekmektedir.

Klinik geçerlik, genellikle ölçeğin nörolojik sonuçları (örneğin, hastaneden taburcu olma durumu veya mortalite) tahmin etme yeteneği üzerinden değerlendirilir. FOUR Skorun bu alandaki performansı, GKS'ye kıyasla daha aydınlatıcı kabul edilmektedir.

Reliability

Uyarlama çalışmasının ana odağı güvenilirlik olduğu için, bu çalışmada ölçeğin gözlemciler arası güvenilirliğinin yüksek olduğu varsayılmaktadır. **Güvenirlilik** çalışmaları genellikle Kappa katsayısı veya Cronbach Alfa değerleri kullanılarak, farklı klinisyenlerin aynı hastayı değerlendirirken ne kadar tutarlı sonuçlar elde ettiğini ölçer.

FOUR Skorun klinik kullanımı, yüksek gözlemciler arası uyum gerektirdiğinden, bu uyarlama çalışmasının da bu tutarlılığı destekleyici sonuçlar sunduğu beklenmektedir. Yüksek güvenilirlik, özellikle yoğun bakım ortamında nörolojik durumun sürekli ve objektif takibini sağlamak açısından hayati öneme sahiptir.

Factor Analysis

FOUR Skor, doğası gereği dört ayrı ve klinik olarak farklı nörolojik bileşeni (Göz, Motor, Beyin Sapı, Solunum) ölçtüğü için, geleneksel yapısal eşitlik modellemesi veya keşfedici faktör analizi (KFA) gibi yöntemler, ölçeğin psikometrik yapısından ziyade klinik etkinliğini değerlendirmek için kullanılır.

Ölçeğin faktör yapısının, zaten tanımlanmış olan bu dört alt boyutu yansıtmayı beklenir ve bu alt boyutların birbirinden bağımsız olarak nörolojik durumu yansıtmayı hedeflenir. Bu, klinisyenlerin hastanın nörolojik hasarının hangi spesifik alanda yoğunlaştığını anlamasına yardımcı olan bir yapısal sadeliği temsil eder.

Instrument

Test Type: Uyarlama

Format: Klinik Gözlem ve Değerlendirme Ölçeği. Derecelendirme sistemi 5'li Likert olarak belirtilmiş olsa da (1=Hiçbir zaman-5=Her zaman), FOUR Skorun özünde her bir bileşen 0'dan 4'e kadar puanlanır.

Language Available: Türkçe (Adaptasyon), İngilizce (Orijinal)

Population Group: Akut Nörolojik Hasar, Yoğun Bakım Hastaları

Age Group: Genellikle Yetkinler (Koma durumu olan hastalar)

Population Details: Çalışma, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi'nde yayınlanmıştır. Buna göre, Türkiye'deki çeşitli yoğun bakım ünitelerinde yatan, **koma** veya ciddi bilinç bozukluğu tanısı almış hastalar üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Methodology: Gözlemci tarafından hastanın uyarılara verdiği yanıtların değerlendirilmesine dayanan, yatak başı nörolojik muayene metodolojisi.

Keywords

FOUR Score, Bilinç Kaybı, Nörolojik Yoğun Bakım, Uyarlama Çalışması, Güvenirlilik, Beyin Sapı Refleksi, Gözlemci Uyum Katsayısı.

Authors

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: dilek.necioglu@gmail.com

Correspondence Address: Dilek NECİOĞLU ÖRKEN (Sorumlu Yazar)

Permissions & Fee and Test Year

Test Year: 2010 (Türkçe Uyarlama Çalışması)

Şartlar ve Ücret: Ölçeğin klinik kullanım genellikle ücretsizdir; ancak ticari amaçlı kullanım veya ileri araştırmalar için orijinal geliştiricilerle (Wijdicks vd.) iletişime geçilmesi önerilir. Uyarlama çalışması için sorumlu yazar: Dilek NECİOĞLU ÖRKEN.

Uyarlama çalışmasının orijinal makalesine DergiPark üzerinden erişim sağlanabilmektedir:

dergipark.ulakbim.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesine ise buradan ulaşılabilir: koma-degerlendirme-olcegi-four-skor-toad.pdf

Reference's

Necioğlu Örken, D., Kocaman Sađduyu, A., Şirin, H., Togay Işıkara, C., Gökçe, M., Sütlaş, N., Öztürk, Ş., Tarlacı, S. (2010). Yeni bir koma değerlendirme ölçeği olan FOUR Skorun Türkçe çevirisinin güvenilirlik çalışması. *Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 27(1), 28-31.

Items of the Koma Değerlendirme Ölçeği FOUR Skor

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Orijinal kaynak içerikte ölçek maddeleri (items) saklanmamalıdır. Ancak, FOUR Skor ölçeği dört ana kategori ve her bir kategorinin 0'dan 4'e kadar puanlandırılan maddelerden oluşur:

Göz Yanıtı (Eye Response)

Motor Yanıt (Motor Response)

Beyin Sapı Refleksleri (Brainstem Reflexes)

Solunum (Respiration)